

UNIVERSITETET FOR MILJØ- OG BIOVITENSKAP
FORSKNINGSAVDELINGEN

SAKSBEHANDLER SIGRID GÅSEIDNES
DIREKTE TLF 64965890
E-POST sigrid.gaseidnes@umb.no
BESØKSADRESSE HØGSKOLETUNET 3, CIRKUS

VÅR REF 2005/1824
DERES REF
DATO 27.09.2006

Landbruks- og matdepartementet
Att. Gaute Lenvik
Postboks 8007, Dep.
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2006/02402	Dokument: 17
Mottatt: 06 OKT 2006	AFIE/SFJ
Saksbeh.:	Ark.: 369
Kopi:	Avskr.:

LMDs forskningsstrategi, høringsinnspill fra UMB

Landbruks- og matdepartementet ber i Epost fra 29.08.2006 om innspill vedrørende ny "Strategi for forskning og forskningsbasert innovasjon. Under følger hørings svar fra Universitetet for miljø- og biovitenskap.

Generelt

Dokumentet er godt strukturert og skrevet. Det er ganske omfattende, kanskje for langt til en strategi å være. UMB stiller seg i hovedtrekk bak strategiutkastet, men mener det med fordel kan være mer ambisiøst og mer konkret med tallfestede mål. Universitetet har følgende merknader.

Internasjonalisering

- *Savner konkretisering av særlige internasjonale forskningsutfordringer*
- *Utnytt de norske naturgitte konkurransefortrinnene bedre*
- *Inkluder innpass av matvarer fra fattige land*
- *Ta hensyn til internasjonale klimaavtaler*

Strategien beskriver samarbeidsorganer og -måter, men det sies lite om særlige internasjonale forskningsutfordringer. Et konkret eksempel er eksport av matprodukter. Gjennom forskning kan vi klare å utnytte de norske naturgitte konkurransefortrinnene bedre, og dermed styrke norske matprodukters konkurransevne i det utenlandske markedet.

Det er et økende press fra media, fra ulike interesseorganisasjoner og fra deler av det politiske miljøet mot norsk landbrukspolitikk og det man oppfatter som en utviklingsfiendtlig holdning til større innpass av varer fra fattige land. Hvordan skal vi takle den utfordringen?

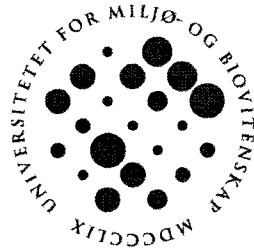
Globalisering og effekter av internasjonale avtaler bør sterkere fram. CBD og klimaavtaler, ikke bare WTO, kan få store konsekvenser for norsk landbruk.

Tematiske prioriteringer

- *Økologisk landbruk: konkurransekraften kan styrkes gjennom forskning på nye plantesorter, dyrkingsmetoder, distribusjon, salg, helsevirkning og miljøeffekter*
- *Bioenergi: konsentrerer forskningen om lønnsomhet, logistikk, teknologi, positive og negative effekter, og netto klimagassutslipp ved norsk produksjon*

Økologisk landbruk

Målet om å nå 15 % produksjon og forbruk av økologiske produkter innen 2015 er svært ambisiøst i forhold til dagens nivå. Strategien sier lite om hvilken forskning som trengs for å nå målet. Forskingen må rettes inn slik at økologiske produkter blir mer konkurransedyktig i pris, og da må det forskes både på nye plantesorter, dyrkings-

metoder, distribusjon og salg. Kvaliteten på økologisk mat, helseeffekten av maten og miljømessige konsekvenser av økologisk matproduksjon betyr mye for markedet.

Bioenergi

Strategien omtaler kort bioenergi inkl. biodrivstoff. Produksjon av bioenergi fra norsk landbruk vil bli viktig i årene framover. Det er skogen som er vår største biomasse-ressurs. For at potensialet skal kunne utnyttes er lønnsomhet avgjørende. Utfordringene er å utvikle en god logistikk, frambringe en effektiv driftsteknikk og en prosess teknologi med høy virkningsgrad, dokumentere positive effekter som kulturlandskap og bruk av arealer som går ut av matproduksjon, negative effekter som konflikt med matproduksjon, og sammenhengen mellom bioenergi produksjon og netto klimagassutslipp.

Bioteknologi

- *Norge har store muligheter for å skape kunnskapsbasert bio-økonomi innen mat og helse, tre og energi, og miljø*
- *Ønsker sentrale føringer for FoU-miljøenes rettigheter til bruk av forskningsresultater*

UMB støtter initiativet fra EU om å utvikle en kunnskapsbasert bio-økonomi, der bioteknologisk forskning blir sentral i kunnskapsoppbyggingen. Dette gjelder de tre tematiske områdene mat og helse, tre og energi, og miljø. For å kunne følge med og ha en rolle i den raske internasjonale utviklingen er det her særlig nødvendig at norske fagmiljøer har sterke forskergrupper.

Sentrale føringer for beskyttelse FoU-miljøenes rettigheter til fri bruk av forskningsresultater er sterkt ønsket. Jfr. Kunnskapsdepartementets mal for oppdragsforskning som kom i juli 2006. Slike spørsmål er for viktige til at den enkelte institusjon skal forhandle med nasjonale eller utenlandske oppdragstakere alene.

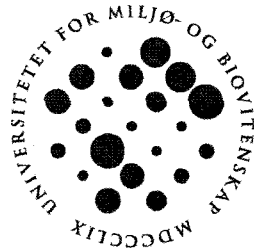
Virkemidler

- *Mer ressurser til "Kompetanseprosjekter med brukermedvirkning"*
- *Ikke gitt at samarbeid med næringsliv øker forskningens kvalitet og relevans*

UMB mener at prosjekter med brukermedvirkning har vært et godt virkemiddel for å få næringslivet til å legge mer innsats i FoU. Imidlertid finnes det på noen fagområder svært få bedrifter med tilstrekkelig økonomisk styrke til å delta i Brukerstyrte innovasjonsprosjekter (BIP). Der er Kompetanseprosjekter med brukermedvirkning (KMB) et bedre virkemiddel. Flere KMB'er er også ønsket fra forskernes side, de gir ofte større forskningshøyde og bedre forskningskvalitet.

Innen skogsektoren har UMB erfaring med at brukerfinansierte prosjekter fungerer dårlig. Virkemiddelet, særlig BIP, blokkerer for tiden samarbeid mellom universitetet og næringen, og gjør at for lite midler stilles til rådighet for forskerstyrte prosjekter.

UMB mener at samhandling mellom næringsliv og forskningsmiljøene ikke alltid bidrar til å øke kvaliteten og relevansen i forskningen. Det kan nok være tilfelle for noen fagmiljøer, men ikke for alle. Det er også et spørsmål om hva som menes med relevans. Bedriftenes næringsinteresser bør veies mot samfunnmessige interesser når verdien av forskningen skal vurderes.

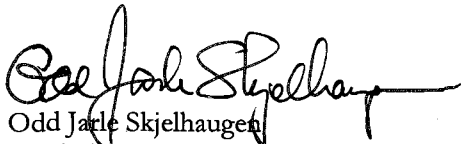
Forholdet mellom Institutt- og UoH sektoren

- *Forskningsinstituttene skal ikke drive grunnleggende forskning*
- *Motiverende samarbeidsavtaler må på plass*
- *Ikke spre eller organiser fagmiljøene slik at kritisk masse reduseres*

Det bør utvikles tydelige institusjonsavtaler om forskningssamarbeid mellom forskningsinstitutter og universiteter. Selv om det ikke alltid er lett å skille mellom anvendt og grunnleggende forskning, vil det bli feil om instituttene skal legge ressurser ned i langsiktig grunnleggende forskning som dekkes av universitetene. Likeså bør ikke instituttene oppfattes som en eneleverandør-rolle overfor næringslivet, det vil ikke fungere i praksis. Universitetene utfører også anvendt forskning, blant annet innen disipliner som ikke dekkes av instituttene, som for eksempel landbruksteknikk.

Det er kun ved å ha robuste forskningsmiljøer at Norge kan skape forskning av internasjonal kvalitet. Dette er vanskelig å kombinere med en sterkere regionalisering med mange miljøer under kritisk masse. Det samme gjelder ved en suboptimal organisering av randsonerfunksjonene omkring UMB og NVH. UMB ser derfor positivt på signalene i strategien om å bruke finansieringssystemet til å unngå oppbygning av parallell kompetanse.

Med vennlig hilsen

Odd Jarle Skjelhaugen
Forskningsdirektør

Sigrid Gåseidnes
rådgiver

